

A szerb lapokban e' munkáról két bírálat jelent meg, egyik a' pesti 1843-i »Szevbszki Liszt« 42, a' másik pedig a' belgrádi »Podunavka« 46. és 47. számaiban. Amannak szerzője Sztojakovity Sándor, emezé hihetőleg dr. Safárik. Az első s vele Paulovity szerkesztő megvallják, hogy e' munkában olly pénzek találatnak, mellyekről semmi szerb könyv nem tesz említést. A' második bíráló nyilván állítja, hogy azon 43 pénz között, melly e' munkában felhozott, ekkorig 28 vagy egészen ismeretlen, vagy csak igen ritka külföldi könyvekben volt megemlítve.

Ezekből az tetszik ki, hogy e' munka nem kevés pénzt hozott napfényre, mellyek eddig még a szerb irodalomban sem voltak ismeretesekek.

Miért van e' két bírálónak a' munka' történeti részére nézve kifogása, azt a második bíráló akaratlanúl is nyíltan megvallja: »A' magyar írók, ugy mond, nem akarják megismerni, hogy ők olly nemzet, melly a szláv törzsökbe ugy van ültetve, mint az oltott gally a vén fa derekába.«

E' bíráló a' szlávokat Magyarországnak eredeti ős lakosinak tartja és ezért neheztel a' szerb pénzek' leírójára, mivel ez azt is tudja, hogy a' szlávok szláv nevezet alatt, Európában az V. század előtt épen nem jönnek elő.

Szinte guntt űz e' bíráló a' szerzőnek azon jegyzetéből, a mellyen a' turupolyaiakat törökfiaknak nevezi: de illő volt volna tudnia, hogy e' jegyzet Du Fresné Glossariumában a' *turcopuli* szóra felhozott kútfőkből van merítve, e' hiteles kútfők pedig csakugyan többet nyomnak, mint a' bíráló szláv irányú pusztá okoskodása.

Ámbár e' két bíráló a' szerzőnek minden szláv szellemtől idegen tiszta történeti nézeteivel nem tud is megbarátkozni, még is mind kettő megismeri a' munka' becsét és azt, kivált a pénzeket illetőleg, a' szerb historiára nézve is valódi nyereségnek tartja.

Alulírt e' munkát a' nagy jutalomra pályázhatók sorába jegyzi és ha ettől elesnék azok' sorába, mellyek a' Gorove-jutalomra fognak versenyezni annak idejében.

Bajza József.

VISZOTA GYULA.

RÁSKAY GÁSPÁRRÓL.¹

1528. (decz. 19.) Esztery György Terebes várából »sabato post Lucie« Kassa város bírájához, Kakuk Mihályhoz írja, hogy »misimus cum praesentibus litteris quasdam litteras credentiales domini Caspar de Raska, cuius servitor cum litteris comprehensus est apud nos in captivitate sat.«

(Eredetije Kassa v. lvt. 1365/79. szám alatt.)

¹ Ráskai Gásparra 1518. és 1522-ből lásd Szabó Dezső, A magyar országgyűlések tört. II. Lajos korában cz. m. (1909) 232., 177., 184. és 57. ll.

1529. (július 15.) Commissio propria domini regi.¹

Joannes Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc.

Egregie fidelis nobis dilecte. Dedimus informationem fideli nostro magnifico *Gaspar de Raska* comiti comitatus Newgradiensis, qualiter tutelae et defensione partium illarum antequam personaliter illuc veniemus providere debeat. Ideo fidelitati tuae harum serie firmiter mandamus, quatinus quicquid idem *Gaspar de Raska* nomine nostro agendum tibi commiserit atque dixerit, id et credere et facere quoque debeas. Nos vero servitiorum tuorum eum respectum eamque rationem habituri sumus, ut de nobis bene contentus eris. Secus igitur ne feceris. Ex civitate nostra Lyppa secundo die festi divisionis apostolorum anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono.

Kivül: Egregio Francisco de Raakocz fideli nobis dilecto.

(Eredetije Kassa v. lvt. 1372. sz. a.)

1529. (nov. 11.) Az egi püspök vicarius (helyettese) Melczér András kassai városi jegyzőhöz »Ex Agria in festo beati Martini episcopi« írja, hogy »dominatio vestra sciscitata erat a me, si interfuisset capitulo nostro dum ad *Raskay* aliqui missi fuerant, ego interesse non potui sat.«

(Eredetije Kassa v. lvt. 1435/A. 76. szám alatt.)

1530. (ápr. 4.) Pelsőczy Bebek Imre és Bebek Ferencz Kassa városához: »Ex Kraznahorka 4 Aprilis«, hogy »hesterna die *Gaspar Raskay*, Mathyas Bazo personaliter cum gentibus Emerici Puthnoky, Balassy et Eusthakii Feledi ac aliorum nobilium oppidum nostrum Pelseucz deprædarunt sat.«

(Kassa v. lvt.) 1457. sz. a.)

1530. (ápr. 29.) Pelsőczy Bebek Ferencz gömöri főispán Kassa városához: »Ex castro nostro Zaard (Szádvára) feria quarta post Marci evangelistae«, hogy »volumus a dominationibus vestris intelligere, quid de negotio *Raskai* faciendum sit sat., litteras treugales ipse *Raskai* die dominico ad nos missurus est, quas postquam adduxerint, dominationibus vestris mittere volumus sat.«

(Kassa v. lvt. 1460. sz. a.)

1530. (június 22.) Bebek Ferencz, gömörvármegye főispánja Kassa városához: »Ex Wayda in festo decem milia militum«, hogy »nunciatum est nobis, quod ipse *Raskai* Mathias que Baso, quantos populos congregare potuerunt, cum illis ad bona nostra venisse pertinentiaque Kraznahorka et Pelseucz crudeliter depredare, nunc quoque esse ipsos in bonis nostris, percepimus sat.«

(Kassa v. lvt. 1465. sz. a.)

1530. (június 23.) Pelsőczy Bebek Ferencz Kassa városához: Ex castro nostro Zaard in vigilia Johannis baptistae«, hogy »Hesternum

¹ János király sajátkezű jegyzete.

quoque die dominationibus vestris scripseramus, quale infortunium nos circumvenit ex parte *Raskai* et Baso. Dominationibus hoc veraciter scribere possumus, hostes qui bona hic nostra depraedant, equites tanti non sunt, ut nocere vobis possent, sed sunt omnes pedites cum quibus nos cum huzaronibus nostris in hac stricta terra fortunam attentare noluimus sat.«

(Kassa v. lvt. 1468. sz. a.).

1530. (aug. 20.) Magnifice domine, amice nobis honorande. Post salutem. Notum dominationi vestrae magnificae facere volumus, quod inclitissimus de serenissimus potentissimusque Johannes Dei gralia rex Hwngariae etc. deputavit nos ad hec, ut ad civitates liberas partibus in superioribus existentes et precipue ad civitatem Cassoviensem eiusque pertinentes cum notabili exercitu invictissimi cesaris thwrcarum proficisci deberemus. Volumus igitur hoc a dominatione vestra perfecte intelligere, si per bona ac possessiones suas notabilem exercitum domini nostri clementissimi pacifice et absque molestia abire permiserit, ne cum innumerablem isto exercitu et speciali per varia loca circumeamus, sed per possessiones d. v. directe illuc proficiscamus, rescribat d. v. m. nobis omnem intentionem suam et relationem per hunc hominem nostrum mittat, ut possumus satius de hoc cogitare, quia certum est, an vult d. v. m. an non, sed cum toto exercitu per bona eiusdem ire volumus ea de causa, ut facilius citiusque illuc pervenire valeamus, quia exercitum notabilem domini nostri clementissimi invictissimique cesaris in pace sedere non permittemus hiisque hac quoque omnem intentionem nostram perfecissemus iussaue domini nostri clementissimi perfecte adimplevissemus, attamen primitus d. vestram monere volumus, ne quid reluctare in hoc velit. Quod si d. v. fecerit, permittimus ad fidem, honorem et humanitatem nostram, quod in possessionibus d. v. m. nullum dampnum facere permittimus, sed absque perturbatione rusticorum ac bonorum ipsorum tam in eundo, quam etiam in redeundo pacifici erimus vel si quis dampnum vel tantum bellum perveniendum commiserit, centuplum reddemus. D. v. felicissime valere optamus relationemque citissimam expectamus. Et castro nostro Zecheen in festo Stephani regis anno Domini 1530.

Caspar Raskai, Johannes Kállay, Ladislaus Nagh, Franciscus et Emericus Balassy, Mathias Baso Georgiusque Zaloky, capitanei regiae maiestatis.

Kivül: Magnifico domino Francisco Bebeek de Pelsewch comiti comitatus ghemeriensis, domino et amico nobis honorando.

(Eredetije Kassa v. lvt.)

1530. Lőcse város átküldi Kassához Pelsőczy Bebek Imre levelét másolatban, melyet Lőcse városához intézett: Ex Krasznahorka 9 octobris 1530«, melyben írja: Ceterum *Raskai* et alii Johannistae multum congregant, sed adhuc intelligere non potuimus, quorsum tendat sat.«

(Kassa v. lvt. 1498/22. szám alatt.)

KEMÉNY LAJOS.